

ЛОЗІНСЬКИЙ Владислав (Łoziński Władysław; псевд.: Wojtek ze Smolnicy, Hizor Ziółka та ін.; 29. 03. 1843, с. Опори, нині Дрогоб. р-ну Львів. обл. — 20. 05. 1913, Львів) — польський історик, письменник, колекціонер. Брат **Б. Лозінського**. Член Академії знань у Кракові (1891), співзасн. (1886) і заступник голови (1891–97) Львів. істор. товариства. Навч. у гімназії у м. Самбір (нині Львів. обл.), закін. Львів. університет (1868). Зі студент. років до 1870 редагував г. «Dziennik Literacki»; 1873–89 — офіц. часопис «Gazeta Lwowska» та його літ.-наук. додаток «Przewodnik Naukowy i Literacki». Популяризував у пресі питання охорони мист. пам'яток і зелених насаджень у Львові, писав огляди театр. життя. 1883–89 — депутат Галиц. крайового сейму та австро-угор. парламенту, від 1902 — чл. верхньої палати австро-угор. парламенту. Почес. д-р Львів. університету (1900), почес. громадянин Львова (1907), член-кореспондент Центр. археол. комісії у Відні та Худож. ради при мін-ві віросповідань і освіти Австро-Угорщини. Як науковець сформувався під впливом К. Шайнохи, Ю. Шуйського, К. Ліске. На підставі матеріалів із львів. архівів написав монографії «Złotnictwo lwowskie w dawnych wiekach: 1384–1640» (1889; 1912) і «Patrycjat i mieszczaństwo lwowskie w XVI–XVII wieku» (1890; 1892; обидві — Львів), у яких колоритно, хоча й надмірно ідеалізовано, зобразив щоден. побут львів. міщан. Також присвятив нарис запискам крамаря-українця П. Кунащака. Загалом нац.-культурне життя українців висвітлював схематично, однак підкреслював велике значення для міста та регіону того, що у Львові були єпископ, Ставропігія, друкарня і школа. У праці «Prawem i lewem. Obyczaje na Czerwonej Rusi za panowania Żygmunta III» (Lwów, 1903; Warszawa, 1960) описав шляхет. анархію в Галичині, судову тяганину, напади шляхтичів на маєтки сусідів; «Życie polskie w dawnych wiekach» (Lwów, 1907; Warszawa, 2006) — їхні укріплені двори, палаци, предмети побуту, ювелірні вироби. До

шляхет. верстви ставився критично, наголошував, що зовн. блиск магнат. дворів часто поєднувався з примітивністю матеріал. та духов. культури. У монографії «Sztuka lwowska w XVI–XVII wieku» (Lwów, 1898; 1901) охарактеризував розвиток архітектури і скульптури в місті. Істор. працям Л. властива художність викладу. Для її досягнення він інколи не зупинявся перед неточностями в цитуванні, не завжди коректно тлумачив джерела, спираючись на архіви, як правило, ігнорував доробок попередників. У літ. творах на істор. теми часто порушував питання польс.-укр. взаємин. Зібрав значну колекцію мист. і ремісн. виробів, частину якої заповів місту, а ін. частину, як і його будинок, викупив магістрат Львова. Згодом у будинку Л. і знач. мірою на базі його збірок створ. Львівську галерею мистецтв.

Основні твори

укр. перекл. – Бусовицька Мадонна. Унгварь, 1944; Око пророка, або Ганусь Бистрий та його пригоди. К., 1961; Проклятий камінь. Повесть з козацьких часів. Л., 1992; Бусовицька Мадонна. Л.; Дрогобич, 1999.

Рекомендована література

1. Ł. Charewiczowa. Historiografia i miłośnictwo Lwowa. Lwów, 1938;
2. Warszawa, 1990;
3. Дашкевич Я. Р. Армянские колонии на Украине в источниках и литературе XV–XIX веков: Историогр. очерк. Ереван, 1962;
4. R. Majkowska. Odkrywca i piewca przeszłości Lwowa // Lwów: miasto, społeczeństwo, kultura. T. 1. Kraków, 1996;
5. Стець С. Сто років у палаці Владислава Лозінського // ПУ. 2015. № 1.

Я. Д. Ісаєвич

Бібліографічний опис:

Лозінський Владислав / Я. Д. Ісаєвич // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2016. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-56238>. — Останнє поновлення : 2023.

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України (докладніше).